

JEDNOTLIVÉ A VŠEOBECNÉ ONOMASTICKÉ PREMISY Z PREŠOVA

(Jednotlivé a všeobecné v onomastike. Zborník z 18. slovenskej onomastickej konferencie konanej 12. – 14. septembra 2011. Editor: Martin Ološtiak. Filozofická fakulta Prešovskej univerzity v Prešove. Prešov 2012. 391 s. ISBN 978-80-555-0576-3.)

Anna Ramšáková

Jazykovedný ústav Ľudovíta Štúra SAV, Panská 26, 811 01 Bratislava

e-mail: annar@juls.savba.sk

V roku 2012 „bibliotéka onomastiky stredoeurópskeho priestoru“ nadobudla ďalší knižný prírastok v podobe zborníka JEDNOTLIVÉ A VŠEOBECNÉ V ONOMASTIKE. Publikácia je výstupom z rovnomennej 18. onomastickej konferencie – tradičného, obyčajne jesenného onomastického konferenčného stretnutia konaného v septembri 2011 v Prešove. Prešovská pôda hostila odborníkov a záujemcov o onomastické otázky už po piatykrát. A bola to opäť zaangažovanosť prešovskej onomastickej obce, ktorá umožnila tomuto jazykovednému zborníku uzrieť svetlo sveta. Zborník svojou formou i grafickým spracovaním dôstojne reprezentuje obsahovú zložku, ktorú naplnilo 46 príspevkov slovenských, českých, slovinských i ukrajinských jazykovedcov a ktoré takmer všetky odzneli na spomínanom podujatí. Z predhovoru editora sa dozvedáme, že tradícia organizovania slovenských onomastických konferencií siaha do roku 1967, kedy sa v Bratislave konal prvý ročník. Takisto sa dočítame, že osobnosťou, bez ktorej si nemožno predstaviť žiadnu slovenskú onomastickú konferenciu, je Milan Majtán. A to nielen pre jeho neutíchajúci entuziazmus pre onomastiku.

Mohlo by sa zdať, že recenzia zborníka prichádza s oneskorením. Ale nielen horlivý bádateľ istotne ocení jedinečnú možnosť – a to pri príležitosti 19. slovenskej onomastickej konferencie konanej v apríli tohto roka –, aktuálne a priamo hodnotiť i porovnávať, kam sa posunula a na čo kladie dôraz onomastika stredoeurópskej oblasti. Čo „už má za sebou“ a čo všetko ešte zostáva neobjasnené.

I napriek tomu, že v osobitných zborníkoch z onomastických konferencií sú príspevky obyčajne radené tematicky – počnúc obyčajne príspevkami venujúcimi sa všeobecným otázkam onomastiky, cez antroponomastiku, toponomastiku, hydronomastiku, chrématonomastiku a končiac teoreticko-didaktickými príspevkami –, by sme od editora (ale i v budúcnosti od potenciálnych editorov zborníkov venovaných jednej jazykovednej oblasti jazykovedného výskumu) očakávali vo vnútornej štruktúre zborníka grafické označenie špecifických oblastí onomastiky. Čitateľ nezorientovaný v onomastickej problematike, terminológii a jej výskumných smeroch sa pri takomto radení príspevkov nielenže stráca, ale nedarí sa mu vytvoriť si jasnejší ob-

raz o jednotlivých výskumných onomastických oblastiach (práve preto, že hranice medzi jednotlivými oblasťami nie vždy sú zreteľné). Zdá sa nám, že práve oblasť onomastických bádanií, aj najmä v dôsledku vzniku mnohých nových termínov, by si takéto grafické členenie žiadala.

Vo vzťahu k „slovenskej onomastickej minulosti“ treba pripomenúť rok 1964, keď sa utvorením Slovenskej onomastickej komisie začala aj etapa cieľavedomého organizovaného výskumu vlastných mien. Komplexný prístup k vlastnému menu ako súčasť lexiky národného jazyka a k náuke o vlastných menách ako samostatnej jazykovednej disciplíne potvrdzuje samotná prepojenosť onomastiky so širokým spektrom spoločenskovedných a prírodných disciplín. Najstaršie záznamy vlastných mien nachádzame v rozličných druhoch textov. Spoločenská dôležitosť poznania onymie v komunikačnom styku na istom území v istom jazyku v istom období bola odjakživa nesporná a nie je tomu inak ani v súčasnosti.

Všimnúť si rôzne varianty vlastných mien v jazykovej komunikácii vzhľadom na charakter komunikácie bolo nevyhnutnou premisou výskumu Milana Harvalíka. Vo svojej štúdií *VARIABILITA PROPRIÍ A JEJÍ ROLE PŘI KONSTITUOVÁNÍ ONYMICKÝCH SYSTÉMŮ* zdôraznil potrebu sledovať ako proprium vzniká, akú funkciu plní, v akej komunikačnej situácii vystupuje, respektíve na akom stupni komunikačnej oficiálnosti je. Jeho základnú argumentačnú bázu tvorí analýza rôznych spôsobov použitia a fungovania variantov (spisovných či štandardizovaných, v obecnej češtine alebo v nárečí) vlastných mien. Analýza materiálu autorovi potvrdila existenciu, a teda implicitnú diferenciaciu takýchto variantov proprií, ktorá je podmienená aj štylistickým výberom jedného z možných ponúkaných komunikačných variantov (pričom sa zohľadňuje aj ich vlastnosť istej miery komunikačnej prestíže). Výskum potvrdil aj silný vplyv nárečí na jazykovú stránku vlastného mena a na vytváranie propriálne komunikačných variantov. Dialektizmy tu však nepôsobia rušivo, keďže sú propriálnymi funkciami výrazne zastreté (ak nie sú zámerne evokované). Príspevok Pavla Odaloša *KONTINUITA JEDNOTLIVÉHO A VŠEOBECNÉHO V ONOMASTIKE* sa niesol v duchu porovnávaní teórií vlastného mena dvoch výrazne sa profilujúcich osobností česko-slovenskej onomastiky Vincenta Blanára a Rudolfa Šrámka. Všimol si, s čím spájali jednotlivé a všeobecné vo svojich výskumoch. Napokon sumarizoval a formuloval záver, že dichotómia jednotlivé a všeobecné v onomastike sú a budú vždy spolu: „... jednotlivé implicitne obsahuje všeobecné a všeobecné imanentne signalizuje jednotlivé...“ (s. 19). Na základe opisov sémantických relácií všeobecne opisovaných pri onymách, ale obchádzaných pri hyponymách a meronymách, vychodí Malgorzate Rutkiewicz-Hanczewskej v štúdií *WSTĘP DO SEMANTYKI ONIMICZNEJ: NOMINA PROPRIA I NOMINA APPELLATIVA – INKLUZJA CZY EKSKLUZJA?*, že o propriálnej a apelatívnej rovine možno hovoriť ako o dvoch nezávislých rovinách koexistujúcich vo vzťahu exkluzie. Potvrdením tejto tézy sú totiž výsledky výskumov vlastných mien z pohľadu

neuropsychológie, ktorá odкрýva zaujímavý fenomén tzv. dvojitej disociácie. Neurobiológia jazykových procesov podľa autorky potvrdzuje nezávislosť priebehu pomenúvacích procesov v rámci apelatívnej i propriálnej roviny. Dôkazom toho sú napokon podoby (formy) hotových vlastných mien používaných v medziľudskej komunikácii.

Po úvodnom objasnení chápania obsahu a rozsahu významov termínov proprializácia, deproprializácia, apelativizácia, deonymizácia, transonymizácia a reproprializácia Mária Imrichová vo svojej štúdií PODOBY A DÔSLEDKY TRANSONYMIZAČNÉHO PROCESU PRI LOGONYMÁCH pristúpila k jadrú sledovaného problému. K transonymizačnému procesu, na ktorý nazerala cez prizmu relevantnosti motivujúcej sémy pri tvorbe logonym. Upozornila na to, že pri translogonyme je rozhodujúca prvotná (primárne vnímaná) výrazná črta (relevantná séma) fundujúceho (motivujúceho) logonyma, ktorú treba hľadať v kontexte jeho výskytu. Podobne i Hana Weissová v texte JAZYKOVÝ ZNAK VŠEOBECNE A PROPRIUM AKO ŠPECIFICKÝ JAZYKOVÝ ZNAK (PŘÍKLADY TOPONYM OBCÍ HRONEC A OSRBLIE) najskôr približuje a ozrejmúje svoje teoretické východisko, ktorým vytvorila vhodné „prostredie“ na demonštráciu odrazu geografických podmienok, činnosti ľudí a osobných mien v terénnych názvoch vyskytujúcich sa v obciach Hronec a Osrbliie. Autorka zdôrazňuje okolnosť, že okrem samotného označenia objektu menom je rovnako dôležité poznanie mena určitou skupinou a vzťah skupiny k miestu. Tým potvrdila prepojenosť jazykovej a mimojazykovej stránky v rámci sledovanej problematiky. Podrobná analýza proprií *Slovania* a *Srbi*, z encyklopedických diel známeho propria *Obodriti* (v slovenskom kontexte paralelne používaných etnoným *Bodrici* či *Bodrci*), ale tiež etnoným *Veleti* (*Vlci*, *Vlčkovia* či *Lutici*), *Česi*, *Slezania*, *Kriviči*, *Poľania*, *Chorváti* alebo *Korutánci* v príspevku ETNONYMÁ V SLOVANSKÝCH STAROŽITNOSTIACH PAVLA JOZEFA ŠAFÁRIKA od Ivora Ripku poukázala na „nesuplovateľný a nezastupiteľný materiálový prínos“ (s. 48) Šafárikových STAROŽITNOSTÍ. Príspevkom autor potvrdil, že Šafárikovo encyklopedické dielo predstavuje možnosť „invenčných a inštruktívnych analýz a metodicky podnetných úvah...“ (tamže). Ťažko nesúhlasit' s tvrdením autora príspevku, že návraty k tomuto dielu i v súčasnosti pomôžu zachovať dôležitú a niekedy nedoceňovanú poznávaciu kontinuitu. V príspevku totiž I. Ripka jednoznačne potvrdil, že viaceré Šafárikom uvádzané formy sa vyskytujú v neznámych podobách.

I napriek tomu, že zdôrazňovať prínos Vladimíra Šmilauera pre rozvoj českej a slovenskej onomastiky by bolo na onomastickom fóre podľa slov Marty Šmejkalovej „nošením príslovečných sov do Athén“ (s. 56), v príspevku VLADIMÍR ŠMILAUER A JEHO PŘÍNOS SLOVENSKE A ČESKÉ ONOMASTICE (POZNÁMKY K TÉMATU) sa jej podarilo sklbiť známe i menej známe skutočnosti o živote a práci Vladimíra Šmilauera. Autorka upozornila na Šmilauerovu celoživotnú inšpiráciu, ktorou bol jeho pobyt na Slovensku. Vo vzťahu k Slovensku sa totiž prejavovali jeho povahové vlastnosti ako

úcta a pokora. Martina Šmejkalová neobišla ani Šmilauerovu ostrú kritiku vtedajších českých učebníc – ak boli z hľadiska rovnoprávnosti spolunažívania Čechov a Slovákov nekorektné, jeho neustále upozorňovanie na potrebu dobrej jazykovej praxe (ktorá mala byť v súlade so živým jazykovým úzom), na Šmilauerovu jazykovú osvetu a popularizáciu vedy. Autorka príspevku pripomenula jeho vzácnu vlastnosť byť metodicky systematickým a presným, jeho takmer mravčiu prácu a dar zložité javy vysvetľovať jednoducho a priezračne. Šmejkalovej postrehy a úvahy, osožné nielen pre onomastikov, končia parafrázou z článku Milana Majtána (1995), že Vladimír Šmilauer i dodnes môže byť vzorom poctivosti v prístupe k vedeckej práci, ktorou povýšil onomastiku na disciplínu postupujúcu prísne vedeckými metódami.

Ešte donedávna bol akceptovaný názor, že v českej antroponymii 13. storočia prevládalo používanie jediného oficiálneho osobného mena postačujúceho na presnú identifikáciu pomenovanej osoby. Nové výskumy listín z druhej polovice 12. a 13. storočia však potvrdili sprevádzanie osobného mena spresňujúcim doplnením, ako bolo napríklad spoločenské zaradenie spomínanej osoby, miesto jeho bydliska, v akom vzťahu bola osoba k inej osobe alebo prezývkou. Marta Štefková na sledovanie vývoja pomenovacích zvyklostí u jednoduchých ľudí siahla po urbároch z druhej polovice 14. storočia obsahujúcich bohatý antroponymický materiál. Na základe hĺbkovej analýzy materiálových podkladov z Urbáru chotešovského kláštora (1367), Urbáru ostrovského kláštora (1388), Rúdnického urbáru (1338) a Pohledského urbáru (polovica 14. storočia) vo svojom príspevku *URBÁŘE JAKO ZDROJ VÝZKUMU STAROČESKÝCH ANTOPONYM (K POJMENOVACÍ SOUSTAVĚ 14. STOLETÍ)* potvrdila skutočnosť, že i keď sa z excerpovaného materiálu na prvý pohľad zdá, že prevažuje používanie jedného mena nad dvomi či viacerými menami, nejde o odraz skutočného stavu v 14. storočí. Argumentuje skutočnosťou, že môže ísť o špecifikum urbárov, pretože administratívne urbáre neboli natoľko závažné ako napríklad kúpne zmluvy, v ktorých bolo nutné spoľahlivo odlišiť jednotlivé dotknuté osoby. Diachrónie, najmä dvojmenej pomenovacej sústave osôb (meno – priezvisko), sa venovala aj Miroslava Čurová v texte *VÝSKUM VLASTNÝCH MIEN V PREDKODIFIKAČNOM OBDOBÍ (NA ZÁKLADE ŽILINSKEJ KNIHY Z 15. STOROČIA)*. Jej cieľom bolo poukázať na základné oblasti, z ktorých sa čerpali hlavné identifikačné elementy osôb v predkodifikačnom období, pretože podľa jej názoru dôkladnejšia identifikácia osôb je rozhodujúcim faktorom, ktorý má za následok objavenie sa prímena. Analýza staršieho materiálu M. Čurovú priviedla k záverom, že k jedným z najpoužívanejších prímen patria tie, ktoré vznikli na základe vonkajších alebo vnútorných vlastností či vzhľadu človeka. Predstavujú a približujú nielen proces formovania antroponymickej pomenovacej sústavy, ale sú, samozrejme, takisto obrazom doby, v ktorej vznikli. Jiří Zeman vo svojom článku *TEMATIZACE PROPRÍ V NEOFICIÁLNÍ KOMUNIKACI* ukázal, ako možno využiť metodológiu konverzačnej analýzy a teórie jazykového manažmentu (ktorá spravuje preho-

vory a jazyk a ktorej východiskom je identifikácia jazykového problému bežnými hovoriacimi v priebehu interakcie) pri výskume fungovania proprií typu *Kubec*. Zeman vychádzal z konkrétnej jazykovej situácie – rozhovoru dvoch šestnásťročných dievčat vypočutého vo vlaku, v ktorom účastníčky rozhovoru riešili používanie formy priezviska po oslovení apelatívom *pán*. Teoreticko-metodologické argumenty predstavené Františkom Ruščákom v štúdiu ANTROPONYMÁ AKO STRATEGICKÉ ONYMICKÉ JEDNOTKY V TEMATICKO-KOMPOZIČNEJ ŠTRUKTÚRE TEXTU potvrdili axiologický zástoj literárnych antroponým v priestore slovesných diel. Sú podľa slov autora evidentne dynamickými semioticko-estetickými a sémanticko-kompozičnými onymickými jednotkami, ktoré výrazne zasahujú do hĺbkovej a povrchovej štruktúracie textu, a tak ich jednoznačne mohol označiť za strategické antropoštýly. NAZWY POKREWIEŃSTWA JAKO BAZA LEKSYKALNA POLSKICH NAZWISK Małgorzaty Magdy-Czekajovej poskytujú detailný obraz o nederivovaných antroponymách, ktoré majú svoj ekvivalent v skupine apelatív. Presnejšie sa autorka zamerala na formy typu *Syn* < *syn*, prípadne na priezvisko vzniknuté sufixálnou deriváciou typu *Synka* < *Syn* < *syn*. Autorka reflektuje takisto formy *Ociec/Ojciec/Tata, Mać/Matka/Mama/Mamka/Mamusia/Mamczarz, Macocha/Macoszka, Brat/Bratek/Bratanek/Bracieniec/Brataniec/Braciszek* a na ďalšie iné vyskytujúce sa v príslušných vybraných dielach či slovníkoch. Pri čítaní tohto obsahovo nasýteného príspevku je potrebné pracovať s uvedenou použitou literatúrou, kde čitateľ nájde vysvetlenia významov autorkou používaných skratiek, ktoré zastupujú plné názvy materiálových zdrojov.

Vo svete jazyka a jeho zákonitostí je v poslednom období odvodzovanie domácich i cudzojazyčných ženských priezvisk od mužských, tzv. prechýľovanie, jednou z aktuálnych otázok v Čechách i na Slovensku. Diana Svobodová z Ostravskej univerzity v Ostrave ozrejmla PŘECHÝLOVÁNÍ CIZOJAZYČNÝCH PŘÍJMENÍ VE SVĚTLE AKTUÁLNÍHO ÚZU a pripomenula problémy vznikajúce pri neuplatnení princípu prechýľovania ženských priezvisk. Jeho uplatnenie je z jazykového hľadiska stále zmysluplné. Plní nielen funkciu rodovej identifikácie, ale umožňuje aj bezproblémovú komunikáciu. D. Svobodová zaujali výnimky – neprechýlené nesklonné priezviská. Všímať si ich aj na pozadí názorov kritikov prechýľovania ženských priezvisk cudzej národnosti, napríklad: „jména žen cizích národností jsou pokřívována tím, že jim vnučujeme koncovky vlastní českému systému, ale cizí systémům těch jazyků, v nichž se nepřechyluje, a že tedy v češtině neoprávněně zdomácnujeme něco, co je doma jinde, kde sufix *-ová* nemá žádnou vypovídací schopnost, tudíž ani rodově specifičtější.“ (s. 94) Svobodová uvádza aj najradikálnejšie názory na príponu *-ová* ako na znak vlastnickeho vzťahu mužov k ženám. Početná skupina vlastných mien germánskeho pôvodu z 16. – 15. IMIONA POCHODZENIA GERMAŃSKIEGO W POLSKIM SYSTEMIE IMIENNICZYM boli predmetom záujmu Romany Lobodzińskiej. Presnejšie skupina antroponým motivovaných menami svätých, ktoré sú veľmi obľúbené i v súčasnosti.

R. Lobodzińska si všima mená majúce svoj pôvod „w języku staro-wysoko-niemieckim (poł VIII – poł XI w.) i pierwotnie będące imionami jedno- lub dwuczłonowymi powstałymi z wyrazów pospolitych“ (s. 101). Analýza cieľovej skupiny mien potvrdzuje náboženské, kultúrne a zvykové vplyvy na utváranie poľského systému krstných mien. Tematickú pestrosť a rôznorodosť recenzovaného zborníka zvyrazňuje aj text Svatopluka Pastyřika OBOHACOVÁNÍ HYPOKORISTICKÉHO PARASYSTÉMU RODNÝCH JMEN V SOUČASNÉ ČEŠTINĚ. Autor na konkrétnych formách demonštroval základné a špecifické spôsoby tvorenia hypokoristik, ktoré sa uplatňujú predovšetkým v propriálnej sfére jazyka pri tvorení expresívne zafarbených pomenovaní. POZNÁMKY K ROZDIELOM MEDZI PREZÝVKOU A FUNKČNÝM ČLENOM ŽIVÉHO MENA – INDIVIDUÁLNOU CHARAKTERISTIKOU spísala Iveta Valentová. Jej text je výsledkom úvah o dvoch druhoch neúradných mien – individuálnych charakteristikách tvoriacich funkčné členy živých osobných mien na dedinách a prezývkach, ktoré fungujú v mikroskupinách. Autorka upozorňuje na niektoré onymické príznaky, ktoré sa uplatňujú v rozličnej intenzite, čím sa mení ich obsahová stránka. Z analýzy jej vyplýva, že základným rozdielom medzi pertraktovanými druhmi neúradných mien je príčina ich vzniku. Na dedinách živé mená vznikajú z potreby spoločenskej identifikácie a diferenciacie – úradná pomenovacia sústava túto funkciu prestala plniť, neslúžia na priame oslovenie pomenúvaného, ale identifikujú ho mimo priamej komunikácie s ním. Naopak prezývky vznikajú v malých skupinách prioritne z psychosociálnych príčin, a to najmä účelovo a používajú sa aj na priame oslovenie pomenovaného, pričom rozdiely existujú aj vo formálnej stránke. Text Miroslava Kazíka z oblasti rodových štúdií implikuje pohľad na antroponymiu z hľadiska rodu. ŽIVÉ MENO A RODOVÁ ANTROPONOMASTIKA (GENDERANTROPONOMASTIKA) dáva podnet na úvahy o genderlekte – jazyku a štýle determinovanom pohlavím. Autor sa opiera o jazykový materiál získaný v teréne – na kopaniciach Starej Turej a jeho výskum potvrdzuje, že individuálne charakteristiky na kopaniciach tejto lokality dostávajú vo väčšej miere muži než ženy a sú podmienené sociálnym statusom osoby. Genderantroponomastické hľadisko autorovi potvrdilo priam humorné živé mená a živé mená vyznačujúce sa často nenáležitou familiárnosťou (typické len pre označenie žien) v slovníku najmladšej generácie. Napokon autor neobišiel citlivú otázku jazykovej či onymickej pornografie, obscénnych či dvojzmyselných mien existujúcich v jazyku, ktoré sa ale väčšina bádateľov snaží „diskrétno obísť“.

Tematické spektrum zborníka rozšírila aj štúdia Halszky Górnej MITOLOGIZMY W LEKSYCE NOWOPOLSKIEJ – NA PODSTAWIE WYBRANYCH TEKSTÓW PAMIĘTNIKARSKICH I SŁOWNIKÓW. V príspevku zohľadňovaný lexikálny materiál predstavoval texty rôznych variet poľského jazyka (predovšetkým hovorovej), ktoré potvrdili prítomnosť mytologických obsahov v súčasnej slovnej zásobe, ukrytých v apelatívach, frazeologizmoch a prísloviach. Autorkin zámer všímať si fungovanie vybraných názvov-

-symbolov v memoárových textoch potvrdil sklon niektorých autorov predstavovať svet prostredníctvom vysokej kultúry, pričom však pre autorov sledovaných narácií bola vysokou kultúrou najpravdepodobnejšie všedná kultúra. Predmetom pozornosti Jaromíra Krška bol vznik a fungovanie proprií vo forme hypokoristik nevytvárajúcich a nepoužívajúcich sa iba pri pomenovaní ľudí. V štúdií *PODOBY ZOOÝM V SPOLOČENSKEJ KOMUNIKÁCI* najskôr vysvetlil svoje vnímanie hypokoristika a následne poukázal na uplatnenie, prípadné tvorenie hypokoristik pri komunikácii so zvieratami s prihliadnutím na emotívne faktory. Autor dospel k presvedčeniu, že podobu hypokoristických zooným výrazne ovplyvňujú najmä pozitívne emotívne činitele, na základe ktorých vznikli napríklad z mena *Barry* hypokoristiká *Barinko*, *Baruľko*, z *Dasty Dastulík*, ale takisto záporné negatívne činitele. Napríklad negatívne správanie zvierat či negatívna nálada majiteľa zvierat'a spôsobili, že z mena *Zoro* sa utvorilo hypokoristikum *Zorisko*. Takisto vznikajú z apelatív vulgarizmy či pejoratíva, napríklad typu *Hnusoba*, *Potvora*, *Zasran*. V týchto prípadoch sa však vynára otázka, či ide o propriá alebo len o apelatívne označenie (nadávku) jedinca.

Skutočnosť, že Slovenská republika sa prihlásila k cieľom šandardizácie geografických názvov v zmysle definícií konferencie OSN o šandardizácii geografických názvov, ktorá prináša úsporu, umožnila predchádzať prípadným omylom a nedorozumeniam medzi používateľmi názvov. Napomohla zvyšovať výchovnú, kultúrnu i spoločenskú úroveň obyvateľstva. Imrich Horňanský sa v príspevku *POZNÁMKY K LEGISLATÍVNEJ REGULÁCI* ŠTANDARDIZÁCIE GEOGRAFICKÝCH NÁZVOV sústredil na „regulatív hierarchickej postupnosti“ v aplikačnej praxi aplikovaný väčšinou automaticky bez toho, aby bol priamo uvádzaný v legislatívnych regulatívoch. Poukázal na jeho podstatu a fungovanie. Na pozadí definovania príslušnej terminológie (v zmysle STN 0401-2, bodu 8.7) a vyratúvania parametrov, ktoré šandardizovaný geografický názov v Slovenskej republike musí mať, je pre čitateľa zaujímavé a osožné všimnúť si doložené príklady, ktoré sledovaný regulatív nerešpektujú. Príspevok Danuty Lech-Kirsteinovej *NAZWY ZIÓŁ W POLSKIEJ TOPONIMII* ponúka pohľad na poľské toponymá a mikrotoponymá motivovanými pomenovaniami liečivých bylín. Šírka témy autorke donútila k úzkemu výberu najpopulárnejších názvov bylín, ako sú napríklad *Barwinek*, *Bez*, *Chrzan*, *Jemiota*, *Kobiór* a iné. Využívajúc kartotéku onomastického pracoviska Opoľskej Univerzity získanej pre potreby Slovníka poľských toponymických výrazov pri svojich výskumoch prirodzene pamätala na skutočnosť, že liečivé účinky majú aj niektoré druhy stromov, kríkov, ovocia a zeleniny či okrasných kvetín. Dôležitým poznáním je podľa autorky to, že tvorba názvoslovia človekom je odrazom jeho hodnotového rebríčka a antropocentrickej koncepcie sveta. Človek si totiž pri tvorbe vyberá také názvy rastlín, ktoré sú z rôznych dôvodov pre neho dôležité. Výsledky autorkiných pozorovaní viedli podľa nášho názoru k povšimnutiahodným filozoficko-antropologickým konštatáciám o človeku ako o interpretátorovi sveta,

ktorý sa o prírodu stará, čerpá z jej dohier a stotožňuje sa s ňou. Slovenská anojkonymia mala svoje zastúpenie vďaka článku Lucie Luptákovovej FENOMÉN HNEDÝ V SLOVENSKEJ ANOJKONYMII. Na základe výskumu a analýzy získaného materiálu si autorka mohla dovoliť tvrdiť, že v slovenskej anojkonymii sa nachádzajú iba dva názvy motivované chromatickým adjektívom *hnedý*. Ide o hydronymum *Hnedý potok* a agronymum *Hnedý pás*. L. Luptáková eviduje aj niekoľko názvov utvorených od maďarského *barna*, ale pri niektorých toponymách nie je možné jednoznačne určiť, či ide o názov motivovaný farbou *barna* alebo osobnými menami *Barna*, *Barno*. Zisťovanie funkcie adjektíva *hnedý* ako motivanta anojkonymie ju priviedlo k záveru, že pri kartografickom zakresľovaní objektov v teréne sa používali pomenovania *hnedý* na označenie polí a chodníkov, *zelený* na označenie lesov a lúk, *modrý* na označenie riek a vodných plôch a to všetko pod vplyvom konvencie v našej kultúre. Konštatovala však, že táto zaužívaná konvencia nie je pravidlom, čo by ani nebolo možné z komunikačného hľadiska. Aktuálnu problematiku správneho či nesprávneho používania geografických názvov – predovšetkým exonym v poľských i slovenských textoch, ktoré ostávajú dôležitou otázkou pre samotných slovenských i poľských prekladateľov, pripomenula Gabriela Olchowa v príspevku BARDEJOV / BARDIÓW, VÁH / WAG, KRIVÁŇ / KRYWAŇ – SŁOWACKIE I POLSKIE NAZWY GEOGRAFICZNE.

Vďaka príspevkom recenzovaného zborníka necestujeme len v čase, ale i v priestore. O to sa postarala nielen predchádzajúca autorka, ale i Ján Bauko, ktorý nám aspoň v myšlienkach sprostredkoval návštevu našich veľhôr. Z jazykového hľadiska jeho štúdia KOMPARÁCIA SLOVENSÝCH A MAĎARSKÝCH ORONÝM VO VYSOKÝCH TATRÁCH priniesla zistenie, že paralelné názvy vznikajú totožnou alebo odlišnou motiváciou a väčšina slovenských oroným má maďarské ekvivalenty. Takisto poznatky o procesoch ich vzniku (transonymizáciou, onymizáciou), a o tom, že maďarské názvoslovie uprednostňovalo pomenovania pochádzajúce z antroponým poukazujúcich predovšetkým na významné osobnosti v dejinách Vysokých Tatier. V príspevku LASTNOSTI KULTURNE KRAJINE V TOPONIMII, S POUĐARKOM NA MIKROTOPONIMII IN ZEMLIŠKIH IMENIH, IN ČAKAVŠČINA NA OBMOČJU JUŽNE SLOVENIJE Drago Unuk predkladá niektoré pripomienky týkajúce sa krajinných determinantov odrážajúcich sa v mikrotoponymii. Materiál z dvoch obcí Chakavianskej oblasti v južnom Slovinsku potvrdil očividný odraz kultúrnych dejín kolonizácie Dalmácie v 17. storočí na mikrotoponymiu sledovanej oblasti. Odlišnosť analyzovaných názvov je evidentná v porovnaní s inými pomenovaniami slovinského pôvodu.

Bohaté zastúpenie má v zborníku výskum hydronymie, ku ktorej prispel Juraj Hladký textom ZO STAREJ HYDRONYMIE STREDNÉHO PODUDVAŽIA. Poukazuje v ňom na niektoré staršie slovanské (slovenské) hydronymá zo stredného toku Dudváhu: *Krupica*, *Krupský potok*, *Parná*, *Parina*, *Ronava*, *Blava* a *Derňa*. Interpretácie historického hydronymického materiálu ponúkli svedectvo o historickej etnicite skúmaného

územia, ukázali na motivačné činitele podmieňujúce vznik vlastných mien ako charakterizačných prvkov konkrétnych vodných tokov. Poukázali na starobylé názvy, ktoré podľa Hladkého pravdepodobne vznikli na území západného Slovenska ešte v období praslovanskej jazykovej jednoty alebo vo včasnom období jej rozpadu. Mária Beláková už tradične načrela do hydronymických výskumov. V príspevku NEMECKÉ NÁZVY PRÍTOKOV (I PRAMEŇOV) „STOLIČNÉHO POTOKA“ AKO SVEDECTVÁ O NEMECKEJ KOLONIZÁCIÍ vychádzala pri výskume a určovaní pramennej oblasti Stoličného potoka zo starších i aktuálnejších monografií a všetkých dostupných mapových diel. Na základe, podľa slov autorky „krátkeho exkurzu do etymológií“ prítokov a prameňov uvedeného povodia, sa usilovala objasniť niektoré informácie. Autorka reflektovala aj skutočnosť, že štúdia ešte stále nie je úplná a bude musieť predsa len ešte dôkladne hľadať historické pramene, ktoré by do problematiky mohli vnieť viac svetla. Tretím autorom venujúcim sa hydronymii bol Andrej Závodný. V príspevku NIEKOTRÉ NÁZVY MOKRADÍ A MŤVÝCH RAMIEN V SLOVENSKOM POVODÍ MORAVY sa sústredil predovšetkým na názvy mokradí a mŕtvych ramien uvedeného povodia, ktorých názvy a pôvodné motivanty ich vzniku poukazujú na veľmi starý pôvod. Autor si je vedomý existencie oveľa väčšieho množstva takýchto vodných objektov v skúmanom povodí, ktoré ešte len čakajú na objavenie v historických listinách. Aleksandr Šapošnikov vo svojom príspevku NESKOĽKO ARGUMENTOV V POEZU KELTSKOJ ETIMOLOGII GIDRONIMA ORAVA upriamuje pozornosť na hydronymum Orava s ohľadom na etymológiu tohto pomenovania. Autor na základe doložených doteraz existujúcich foriem toponyma *Arua/Arva* usudzuje, že najstaršia forma toponyma pripomína starobylé fixácie na ďalšie významné hydronymum *Granum* (dnes Hron). Upozorňuje na potrebu prehodnotiť interpretácie etymológií niektorých prítokov Oravy. Slovenský hydronymický štvorlístok uzatvára Andrea Goóťšová svojím článkom MOTIVAČNÉ ČINITELE HYDRONÝM V SLOVENSKOM RAJI. Autorka v ňom prispela k objasneniu mnohých hydroným v povodí rieky Hornád v Slovenskom raji. Svojím čiastkovým výstupom potvrdila výskyt hydroným: totožných s formou motivujúceho terénneho názvu (napríklad *Jabloň*, *Kysel'* či *Hlboká*), s odlišnou formou oproti motivujúcemu terénnemu názvu (napríklad *Majerský potok* z terénneho názvu *Majerská*), motivovaných ojkonymami (napríklad *Havraní potok* z osadného názvu *Havrania Dolina*), motivovaných názvami vodných plôch a prameňov (*Pol'ovnícky potok*, v blízkosti ktorého sa nachádzali poľovnícke chaty) a názvy vodopádov (*Bočný vodopád* – názov motivovaný jeho polohou). Takisto sa jej v tejto oblasti potvrdil výskyt hydroným s nejasnou etymológiou. V príspevku nám žiaľ ako čitateľke/recenzentke chýbal zoznam používaných skratiek s vysvetlením ich významu. Čitateľ nezorientovaný v onomastickej problematike by nemusel čítať napríklad predchádzajúci príspevok Andreja Závodného, ktorý zoznam skratiek uviedol, čo nám samým umožnilo ich identifikáciu.

TOPONYMA A ORIENTACE V SOUČASNÉM MĚSTSKÉM PROSTORU ANEB ZTRACEN VE MĚSTĚ je názov príspevku Jaroslava Davida. Autorova sonda sledujúca komunikačné a orientačné fungovania urbanoným potvrdila skutočnosť, že nové neštandardizované urbanonymá slúžia ako orientačné názvy pre obyvateľov miest neviazané iba na neoficiálnu komunikáciu. Výskum autorovi potvrdil ich výskyt v reklamách, bilbordoch, inzerátoch či oznámeniach o konaní rôznych akcií. Znalosť tvorenia a používania neštandardizovaných urbanoným je podľa autora dôležitá predovšetkým z hľadiska štúdia identity obyvateľov miest. Autor si je vedomý nevyhnutnosti rozšíriť svoju výskumnú materiálovú bázu. Skúsenosť a fundovanosť sa odráža aj v texte KE SLOVOTVORBĚ URBANONYM od Pavla Štěpána. Na urbanonymickom materiálovom podloží z Prahy a jej okolia upozornil na niektoré nezvyčajné a neraz ťažko prijateľné spôsoby tvorenia urbanoným so zameraním sa na detoponymické urbanonymá (typy *Nejdkova, Lipí/Mezihoří, Slaná/Sněžná, Ve Zličí/Nad Volyňkou*) a urbanonymá utvorené od označenia vtákov. V názvov ulíc v satelitnom mestečku v Zdiměřiciach – v časti obce Jesenice v blízkosti južnej hranice Prahy –, sa popri pravidelných a bezpríznakových pomenovaniach *Bažantí, Drozdí, ...* vyskytujú pomenovania *Čáповá, Slavíková, ...* namiesto pravidelných foriem *Čapí, Slavičí, Sojčí...* P. Štěpán hľadal možné príčiny vzniku týchto nekorektných pomenovaní. Treba povedať, že štúdia výrazne obohacuje uvedenú oblasť onomastiky, pretože zo slovo-tvorného hľadiska analyzované typy sú na okraji onomastických výskumov. V teréne poľských urbanoným (toponymie mesta/mestskej toponymie) sa pomyselné pohybuje Beata Afeltoviczová. *NAZWY SZCZECIŃSKICH DZIELNIC* je titul príspevku, ktorý je odrazom bohatej vnútornej diferenciacie analyzovaného onomastického materiálu v spomínanej oblasti, pretože súčasti názvov pochádzajú z rôznych toponymických kategórií (dominujú miestne názvy a terénne pomenovania, ktoré sa v transonymizačnom procese presunuli do skupiny miestnych názvov). Autorka analýzu jazykového materiálu považuje za zdroj poznania histórie mesta a regiónu. Implicitne totiž zahŕňa informáciu viažucu sa na etnické skupiny kedysi žijúce v regióne, na ich každodenný život. Sú svedectvom slovanskej antroponymie. Synchronne a diachronne výskumy poľského mestského názvoslovia majú v Poľsku dlhú tradíciu. Agnieszka Myszka v štúdiu *EWOLUCJA MOTYWACJI WSPÓŁCZESNYCH NAZW ULIC WOJEWÓDZTWA PODKARPACKIEGO* potvrdila všeobecný systematický úbytok mnohoročnej dominancie konvenčných pomenovaní a po roku 2000 výrazný podiel samotných obyvateľov pri tvorbe názvoslovia ulíc. Ukazuje sa, že pre obyvateľov je dôležité, či názov ulice je pekný, dobre zapamätateľný, či je aktuálny vzhľadom na charakter ulice a obyvateľov. Autorkine výskumy potvrdili nárast názvov ulíc pomenúvaných tiež menami svätcov. Pri názvoslovnej tvorbe sa prejavuje jazyková hravosť, intertextuálnosť, viacvýznamovosť, napríklad ul. *Śnieżna, Białogórska, Magiczna* (s. 271). Vzrastá počet metaforických i metonymických pomenovaní.

Milan Majtán, človek s výnimočným statusom vo svete onomastiky a onomastikov, v štúdií PRAGMATONÝMÁ SÚ VLASTNÉ MENÁ vymedzil expressis verbis päť základných faktov, o ktoré sa treba opierať pri vymedzovaní pragmatoným. V prvom rade upozorňuje, že nemožno o nich hovoriť ako o akýchkoľvek pomenovaniach (názvoch) výrobkov. Zainteresovaných onomastikov vyzval, aby mali na pamäti správne vymedzovanie vlastných mien, pričom pomenovania výrobkov z produktových katalógov, zoznamov a cenníkov totiž nemusia byť a zvyčajne ani nie sú totožné s ich vlastnými menami (pragmatonymami). Jednoznačne, detailne a dôsledne Majtán demonštroval chápanie problematiky na bohatom onomastickom materiáli – názvoch dopravných prostriedkov: značkových alebo typových názvov kozmických lodí, lietadiel, vrtuľníkov, vojenských a civilných lodí, vyhladkových lodí, vlakov – vlakových súprav, pancierových (obrných) vlakov a i. Sympatická je odvaha Lenky Garančovskej oponovať autoritám nielen domácej onomastickej obce. Zdá sa, že na dobrej odbornej teoretickej základni. V príspevku STATUS PRAGMATONÝM – CHAOS ALEBO SYSTÉM? po výkladoch a objasňovaní toho, čo je medzi propriami a apelatívami, aké sú špecifiká pragmatoným, teoretické východiská pragmatonymických špecifik a špecifické črty pragmatoným v jazykovej praxi, poukázala na základné problémové javy. Podľa názoru autorky totiž napríklad vzniká problém už aj v zdanlivo jednoduchých pomenovaniach typu *Bryndza Slatina*, pretože je otázne, čo je tu propriom. Autorka uvažuje, že prvú časť pomenovania *bryndza* by bolo možné označiť ako apelatívny segment a druhá časť *Slatina* by tvorila propriálnu zložku názvu. Demonštrovaný analogický princíp segmetácie by bolo možné podľa Garančovskej uplatniť pri pomenovaniach: *Apetito Lučina, Syrokrem Smotanela so šunkou, ...* Z autorkiných úvah nad pragmatonymami a ich mieste v jazykovom systéme vychodí, že pragmatonymá nepatria k tzv. ideálnym propriám. Charakterizujú však atribúty sériovosti, reprodukovateľnosti, zameniteľnosti, rozmanitosti a dynamickosti. Autorka sa domnieva, na rozdiel od chápania Milana Majtána, že relevantným faktorom pri určení onymického statusu pragmatoným je administratívno-právny úkon, akým je zápis označení sériových výrobkov na Úrade priemyselného vlastníctva SR.

Na pomedzí toponymických a chrématonymických objektov sú onymickým objektom názvy zastávok MHD, ktorým sa venoval Patrik Mitter v príspevku KE STATUSU A MOTIVACI NÁZVŮ ZASTÁVEK MHD. Autor názvy zastávok MHD zaraďuje medzi urbanonymá s ohľadom na ich vysokú mieru spätosti s nimi (osobitne s názvami ulíc či iných verejných priestranstiev). Ale akiste i preto, lebo významnou skupinou motivantov v tomto prípade sú práve urbanonymá (antroponymá, oikonymá a anoikonymá), ale tiež logonymá či inštitucionymá. Získaný onomastický materiál Gražyny Filipovej v štúdií O NAZWACH MODELI SAMOCHODÓW MARKI VOLKSWAGEN umožnil formulovať závery, že v procese onymizácie modelov značky VW najpočet-

nejšie využívanou skupinou sú rôznajazyčné názvy vetrov. Názvy sledovaných modelov automobilov fungujú v poľštine predovšetkým ako cudzie pomenovania, ktoré sa v zásade do poľštiny dostávajú ako výpožičky a v lexike sú hodnotené ako internacionalizmy. Autorka zisťovala, či predmetné názvy nájde tiež v UNIWERSALNYM SŁOWNIKU JĘZYKA POLSKIEGO (2008). Slovník síce potvrdil spracovanie lexém *bora*, *derby*, *faeton*, *golf*, *karawela* a ďalších, avšak bez uvedenia informácie, že vo svojej sémantickej štruktúre zahŕňajú aj pomenovanie konkrétneho typu modelu auta. Grażyna Filipová uvádza, že iba v jednom prípade (pri hesle *garbus*) našla spomínaný údaj (s. 301). Názvy obchodov s odevami v malopoľskom a podkarpatskom kraji poskytli Ewe Oronowiczovej-Kidovej jazykový materiál hodný onomastických úvah. V štúdiu NAZWY SKLEPÓW Z ODZIEŻĄ UŻYWANĄ W ASPEKTIE PRAGMATYCZNYM (NA PRZYKŁADZIE POŁUDNIOWO-WSCHODNIEJ POLSKI) sa zamerala z pragmatického hľadiska na názvy spomínaných predajní (všeobecne používané pomenovania sú v Poľsku obyčajne *ciuhland*, *ciucholand*, *szmatex*), ktoré podľa jej slov musia byť moderné. Mali by vyvolať pozitívne pocity a pritiahnúť pozornosť. Analyzovaný materiál autorke potvrdil, že atraktivnosť obchodu sa majitelia neraz snažia zvýšiť nahrádzaním bežného pomenovania *sklep* na *salon*, ktoré vyvoláva istú mieru elegancie. Modernosť vyvolávajú tiež anglické pomenovania predajní. Mnoho názvov vzniká aj na základe krstných mien. Małgorzata Kułakowska v texte NAZEWNICTWO PRZEDSZKOLI W WOJEWÓDZTWE PODKARPACKIM upozornila na prelomový rok 1989 s ohľadom na vznik veľkého množstva ergoným v dôsledku otvárania nielen štátnych, ale predovšetkým súkromných a katolíckych predškolských zariadení. Táto možnosť spôsobila výskyt širokého spektra rôznorodých pomenovaní na označenie týchto zariadení aj v podkarpatskej oblasti, ktoré autorka sledovala v rámci každej jednotlivej skupiny. Autorke sa potvrdila známa skutočnosť, že cirkevné zariadenia sa od štátnych líšia informáciou o charaktere školy (napríklad často sa vyskytuje meno patróna – čím plnia výchovnú funkciu, zakladajú sa na uprednostnení istého kladného vzoru, napríklad svätca, často majú emotívnu funkciu). Napokon aj to, že väčšina súkromných i cirkevných názvov predškolských zariadení nesú v sebe také zložky, ktoré majú vyvolať u odberateľa pozitívne pocity a nakloniť si ho tak, aby si vybral práve ich školu.

Jana Wachtarczyková v štúdiu POVAHA A PODOBA NÁZVÓV LYŽIARSKYCH STREDÍSK NA SLOVENSKU reflektovala názvy lyžiarskych stredísk ako samostatné onymické objekty. Domnieva sa, že nezájum o ne ako o samostatné onymické objekty doteraz mohlo spôsobiť ich výrazové prekrytie s ojkonymami. Autorka najskôr ozrejmuje univerzálnu vlastnosť proprií v duchu názorov H. Wettsteina a M. Zouhara, aby následne mohla vymedziť lyžiarske stredisko ako onymický objekt, ich objektívnu štruktúru. Prechádzajúc cez objasnenie subkategorálnej príslušnosti lyžiarskych stredísk sa dostáva k pomenúvacím modelom názvov a k charakteristike komponentu *ski*. Autorka sa pri terminologickom uchopení názvov lyžiarskych stredísk ako skioným

opiera o argumenty už existujúcich termínov, ako sú logonymá, muzikonymá či literárnymá. Opierajúc sa o Furdíkovu koncepciu motivácie v lexikálnej zásobe (2008) potvrdila Miroslava Gavurová podiel viacerých druhov motivácie na vzniku niektorých propriálnych skratiek a ich abreviačných motivantov. V lexikálnej zásobe sa jednotlivé typy motivácie prelínajú a spolupracujú. Kto by sa chcel dozvedieť viac, určite by si mal prečítať Gavurovej štúdiu *PREČO MÁME DOSKY A NEMÁME SRTV? PRIENIKY ABREVIÁCNEJ, ONYMICKEJ, PARADIGMATICKEJ A SÉMANTICKEJ MOTIVÁCIE PRI TVORBE PROPRIÁLNYCH SKRATIEK*. Ako vplýva alebo môže vplývať svet médií na školopovinné deti na prvom stupni základných škôl sledovala Anna Tabiszová. Vo svojej štúdiu *NAZWY TELEWIZYJNYCH PROGRAMÓW EDUKACYJNYCH DLA DZIECI* upozorňuje na fakt, že učenie nepredstavuje iba to, čo je nevyhnutnou súčasťou cieľavedomého edukačného procesu v školách. Pripomína, že učenie dieťaťa sa dotýka všetkých zmien jeho myslenia a správania sa v rôznych životných skúsenostiach, ktoré nadobúda zažívaním každodenných situácií. V súčasnosti televízia môže do veľkej miery ovplyvniť šírku i hĺbku poznatkov dieťaťa. Autorka si doslova „vzala na paškál“ názvy edukačných programov pre najmenšieho detského diváka. Po hĺbkovej analýze konštatovala, že málo titulov splnilo požadované kritériá: titul musí byť zhrnutím obsahu programu, musí pritiahnuť detského príjemcu a podnietiť v ňom chuť ostať pred televíziou. Hlavný problém Tabiszová vidí v skutočnosti, že sami autori titulov nevedia, komu majú adresovať komunikát – teda titul. Rovnako v tom, že zriedkakedy do názvov vnášajú súčasný kultúrny kontext. Je v nich málo zábavy a humoru, ktoré sú také žiaduce v textoch určených práve detskému divákovi. Príspevok *KLASIFIKACE TITULŮ LITERÁRNÍCH DĚL* z autorskej dielne Veroniky Štěpánovej poskytuje zhrnutie a porovnanie doterajších prístupov/pohľadov na typológiu literárnych titulov (J. Hrabáka, F. Všetěčku, D. Hodrovej, J. Lesáka). Autorka vidí ťažkosti v samotnom prístupe k titulom, respektíve v tom, že doteraz neexistuje jednotný a všeobecne prijímaný metodologický postup, podľa ktorého by bolo možné názvy literárnych diel istým spôsobom kategorizovať, opisovať a napokon následne zovšeobecňovať. V. Štěpánová sa podujala na neľahkú úlohu. Vybrať najvhodnejšie hľadisko, ktoré napokon nachádza vo funkčnom hľadisku, ktoré podľa jej názoru umožňuje postihnúť viacero aspektov jednotlivých titulov. Úvahy Izabely Domaciukovej-Czarnej nad spôsobmi interpretácie názvoslovia v tzv. „fantasy mitopoetycznej (w duchu Tolkienowskim)“ (s. 374) ju v príspevku *SPOSOBY OPISU NAZW WŁASNYCH W UTWORACH ZALICZANYCH DO FANTASY* priviedli k zisteniu, že je ťažké materiál hodnotiť s ohľadom na jednotlivé prúdy literárnej onomastiky. Pri opise onomastikonu románu či fantastického príbehu/rozprávania si onomastik nemôže vystačiť s členením názvov na autentické a neautentické. Vhodným riešením je podľa autorky prispôbiť spôsob analýzy medziam komunikačnej poetiky, vyjdenie spoza imanentnosti diela, získavanie biografických a kultúrnych informácií. Úvahy výskumnika, interpreta názvo-

slovia sledovaných textov by sa mali uberať smerom k súčasným metódam analýzy textu, a venovať sa otázkam jeho koherencie, intencionálnosti či intertextuálnosti. Poznávanie obsahovej stránky vlastných mien je náročný proces, v ktorom je potrebné primeraným spôsobom predstaviť tie sémantické príznaky a funkcie, ktoré danú lexikálnu jednotku identifikujú ako proprium. Aby ho zvládli deti v období mladšieho školského veku, je potrebné zvoliť vhodný metodický postup blízky ich mysleniu. Mimoriadne dôležitá je prepojenosť pedagogiky, učiteľskej a vývinovej psychológie a didaktiky, ak chce lingvista – onomastik uspieť. Čo všetko musia spoznať a osvojiť si deti na prvom stupni základnej školy, aby identifikovali proprium, sa dozvieme v štúdiu VYUČOVANIE PROPRIÍ V PRIMÁRNEJ ŠKOLE od dvojice autoriek Ľuby Sičákovskej a Márie Tkáčovej, ktoré sa zamerali na jeden z troch poznávacích procesov – na pochopenie odlišností v obsahovej stránke proprií a apelatív.

Predstavený zborník JEDNOTLIVÉ A VŠEOBECNÉ V ONOMASTIKE odкрýva široké spektrum okruhov a tém, ktoré opäť poodhalili rôznorodosť, pestrosť a zaujímavosť onomastických výskumov v strednej Európe. Obsahuje výskumné výsledky, ktoré plnohodnotne participujú na poznaní všetkých oblastí onomastického vedeckého priestoru a prispievajú k ich prehĺbeniu. Sme presvedčení, že každý jeden príspevok si nájde svojho čitateľa, pre ktorého bude obohatením, poučením či inšpiráciou pre ďalšie vedecké bádanie.

Zborník (bez príspevku D. Unuka) je prístupný aj v elektronickej verzii na <http://www.pulib.sk/elpub2/FF/Olostiak3/>.